

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਪਾਸੇ

ਭੰਡਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ.

M/S ਡਾਲਮੀਆ ਜੈਨ ਏਅਰਵੇਜ਼, ਲਿਮਟਿਡ (ਇੱਛਾ ਨਾਲ

ਲਿਕਵਿਡੇਸ਼ਨ), ਦਿੱਲੀ, ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, (UOI) - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1955 ਦਾ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 309-ਡੀ, ਸੀ.ਡਬਲਯੂ. 3-ਡੀ/54 ਵਿੱਚ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਆਰਟੀਕਲ 132, 133, 134—ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਵਿਤਕਰਾ—ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ—ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ—ਕੀ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ—ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ—ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਮੈਟਰ—ਟੈਸਟ ਆਫ—ਵਾਕਾਂਸ਼ "ਕਮਲਾ ਧਾਰਾ 134(1)(ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ"—ਦਾ ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਅਰਥ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ (1) ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

(2) ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਟੈਸਟ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਨ ਸੀ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜੇ, ਜੇਕਰ ਇਸਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

(3) ਵਾਕਾਂਸ਼ "ਕੇਸ ਅਪੀਲ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ" ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਜਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ

ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸ਼ਾਮਲ ਨੁਕਤਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਆਮ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਨਾਵਲ ਜਾਂ ਨਵਾਂ ਨੁਕਤਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਆਮ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਐਮ.ਪੀ. ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ (1), ਅਤੇ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ (2), ਅਤੇ ਢਾਕੇਸ਼ਵਰੀ ਕਾਟਨ ਮਿੱਲਜ਼, ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ (3), ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 123, 133 ਅਤੇ 134 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਵੇਦ ਵਿਆਸ ਅਤੇ ਐਸ ਕੇ ਕਪੂਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ।

ਸੀ.ਕੇ. ਡਾਫਟਰੀ, ਸਾਲੀਸਿਟਰ-ਜਨਰਲ, ਕੇ.ਐਸ. ਚਾਵਲਾ ਅਤੇ

ਡੀ.ਕੇ.ਕਪੂਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ

ਨਿਰਣਾ

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ. ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 132, 133 ਅਤੇ 134 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਹੈ।

ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸੰਯੁਕਤ ਸਟਾਕ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਨੇ ਨਵੰਬਰ, 1951 ਵਿੱਚ ਡਾਲਮੀਆ ਜੈਨ ਏਅਰਵੇਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 137 (6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 137 (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੂਨ, 1952 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 138 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਸਰਜ਼ ਐਸ.ਪੀ. ਚੋਪੜਾ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ। 13 ਜੂਨ, 1952 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਸੀ.ਪੀ. ਲਾਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 137 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛੱਡਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਲਿਕਵੀਡੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਧਾਰਾ 237 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 137 ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕੰਪਨੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ

ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਦੀ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਸਰਜ਼ ਐਸ.ਪੀ. ਚੋਪੜਾ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਜਾਂਚਕਰਤਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੰਪਨੀ ਸਵੈਇੱਛਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 137 ਵਿੱਚ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਤੰਬਰ, 1952 ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਸਕੀਮ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 153 ਅਤੇ 153-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਏਸ਼ੀਆ ਉਦਯੋਗ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਡਾਲਮੀਆ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਂਚਕਾਰਾਂ ਨੇ 27 ਨਵੰਬਰ, 1952 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸ਼੍ਰੀ ਪੇਟੀਗੋਰ ਐਡਵੋਕੇਟ (ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ) ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਇਹ 18 ਨਵੰਬਰ, 1953 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਦਿੱਲੀ, ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 96 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ। ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, - ਐਮ.ਪੀ. ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ (1) ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੰਮੀ ਹੈ ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਤੱਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ (1) ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ (2) ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਗਿਆਨਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 137 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕੰਪਨੀ ਲਿਕਵੀਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 137 ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 237 ਤਹਿਤ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ

ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 137 ਤੋਂ 141-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਨਿਯਮਿਤ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 137 ਅਧੀਨ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਣ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 132, 133 ਅਤੇ 134 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੋਰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 132 ਇਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਮੇਰਾ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 133 ਦਾ ਵੀ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 133 ਸਿਵਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਸ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਪੁਲਿਸ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਉਹ ਟੈਸਟ ਜੋ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਨ ਸੀ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਲਾਰਡ ਰਾਈਟ ਦੁਆਰਾ ਅਮਾਂਡ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਕੱਤਰ (1), ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ-

“ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜੋ, ਜੇਕਰ ਇਸਦੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।”

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 133 ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 134 ਤਹਿਤ ਹੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਮੰਗ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਇਕੋ ਇਕ ਵਿਵਸਥਾ ਧਾਰਾ 134 (1) (ਸੀ) ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਵੇਦ ਵਿਆਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੁੱਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੀ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 134 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 137 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 237 ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 136 ਆਰਟੀਕਲ 134 (1) (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਖਤਿਆਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਧਾਰਾ 134 (1) (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਰਾਏ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ ਲਈ ਫਿੱਟ ਕੇਸ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਿਵੇਕ ਧਾਰਾ 134 (1) (ਸੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 136 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਢਾਕੇਸ਼ਵਰੀ ਕਾਟਨ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ (1) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ-

“ਆਰਟੀਕਲ 136 ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟੀਕਤਾ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀਮਾਵਾਂ, ਉਹ ਜੋ ਵੀ ਹੋਣ, ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹਨ। . ਇਹ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਅਤੇ ਉਦਰਾਈਡਿੰਗ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ. ਇਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮੂਲੇ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸਿਆਣਪ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸੂਝ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਗਾਰੰਟੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਦਾ

ਅਭਿਆਸ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਨ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। *****ਇਸ ਆਰਟੀਕਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਇਰਾਦਾ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।“

ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 136 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 134(1) (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਕੇ ਧਾਰਾ 134(1) (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਢਾਲਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਧੀਨ ਇਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣ ਨਾਲ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 137 ਤੋਂ 141-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। . ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜੇ ਡਾਲਮੀਆ ਜੈਨ ਏਅਰਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟਡ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕੋਈ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਭ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ

ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇ ਧਾਰਾ 138, ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣਗੇ। ਹੁਣ "ਕੇਸ ਅਪੀਲ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ" ਵਾਕੰਸ਼ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਵਾਕੰਸ਼ ਧਾਰਾ 109(ਸੀ), ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਆਏ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਾਕੰਸ਼ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਾਕੰਸ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਜਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਆਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਾਕੰਸ਼ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸ਼ਾਮਲ ਨੁਕਤਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਮ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹੈ ਸ਼੍ਰੀ ਵੇਦ ਵਿਆਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਾਕੰਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਨਤਕ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਰ ਕੇਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 134 (1) (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਧਾਰਾ 134 (1) (ਸੀ) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਰ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਹਰ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 134 (1) (ਸੀ) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਨਤਕ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਮਸਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 237 ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਥਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ

ਦੀ ਧਾਰਾ 237 ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਉਸ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਅਤੇ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਬਾਰੇ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਵੇਦ ਵਿਆਸ ਨੇ ਫਿਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਨਾਵਲ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਬਿੰਦੂ ਉਭਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਆਮ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਲਈ ਫਿੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਈ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਅਨੁਛੇਦ 134 (1) (ਸੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਮਕਸਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਡਾਲਮੀਆ ਜੈਨ ਏਅਰਵੇਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਲਿਕਵਿਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 138 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤ ਜਾਂਚਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ

ਡੀਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ , ਅਨੁਵਾਦਕ, ਸ੍ਰੀ ਨਵਲ ਕੁਮਾਰ ਐਡੀ. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ।